

Курс «Сталий розвиток громад»

Тема 12

Сталі державні закупівлі

Що таке сталі закупівлі?

- **Сталі закупівлі** – це процес, в якому задовольняється потреба в товарах та послугах таким чином, що протягом всього життєвого циклу досягається співвідношення ціни і якості щодо створення користі не тільки для організації, але також для суспільства та економіки з одночасною мінімізацією шкоди навколишньому середовищу

Сталі закупівлі прагнуть досягти балансу між трьома стовпами сталого розвитку

- *Економічні чинники* включають в себе витрати на товари та послуги протягом усього їх життєвого циклу, такі як придбання, підтримка, експлуатація та витрати на кінець терміну експлуатації (включаючи утилізацію відходів)
- *Соціальні чинники* включають соціальну справедливість і рівність, безпеку і захист, права людини та умови найму. Саме соціальною складовою сталі закупівлі відрізняються від подібних їм – «зелених закупівель»
- *Екологічні чинники* включають в себе викиди в повітря, ґрунт і воду, зміна клімату, біорізноманіття, використання природних ресурсів та скорочення водних ресурсів протягом повного життєвого циклу продукції

Переваги сталих закупівель/1

- *ефективне управління:*
  - чесна конкуренція, прозорість, заборона дискримінації;
  - задоволення вимог державної політики та відповідає цілям світового суспільства;
  - дотримання вимог законодавства в сфері соціального захисту та охорони навколишнього природного середовища;
  - вдосконалення внутрішнього управління, досягнення ефективних результатів в плануванні, контролі і т.п.
  - заохочення до сталого споживання
- *покращення стану навколишнього природного середовища:*
  - раціональне використання природних ресурсів;
  - зменшення відходів, викидів;
  - захист довкілля, зниження токсичного навантаження – викидів токсичних хімікатів

Переваги сталих закупівель/2

- *покращення в соціальній сфері (вирішення соціальних проблем);*
  - покращення умов праці;
  - скорочення рівня бідності та безробіття;
  - розширення прав і можливостей людей з груп ризику/національних меншин;
  - покращення системи охорони здоров'я, покращення рівня життя;
  - покращення соціальних умов, створення нових робочих місць;
  - розвиток регіонального економічного сектору і сприяння розвитку підприємств малого та середнього бізнесу
- *оздоровлення економіки та ринку:*
  - економічна ефективність;
  - оздоровлення національного / регіонального ринку, включаючи обмін технологіями і перехід на нові технології;
  - стимулювання інновацій

Сталі закупівлі в Порядку денному міжнародних процесів

- **1992, Ріо-де-Жанейро**

Конференція ООН з навколишнього середовища і розвитку. Більше 178 країн підтримали Декларацію, яка закликала вжити конкретних заходів, орієнтованих на використання купівельної спроможності держав з метою поліпшення екологічних показників

- **2002, Йоханнесбург**

Глава III Йоханнесбурзький План дій. Сталі закупівлі визначені один із засобів для досягнення стійкості

- **2002, ОЕСР**

Країни, що входять до Організації економічного співробітництва та розвитку, прийняли «Рекомендації ради щодо впровадження екологічних критеріїв держзакупівель товарів і послуг»

- **2003-2011, Маракешський процес**

Визначені інструменти для запровадження політики такі як сталі продукти та сталі закупівлі

- **2012, РІО +20**

Конференція «Ріо +20» – Міжнародна ініціатива із запровадження зелених державних закупівель

- **2015, Порядок денний сталого розвитку 2030**

Порядок денний сталого розвитку 2030

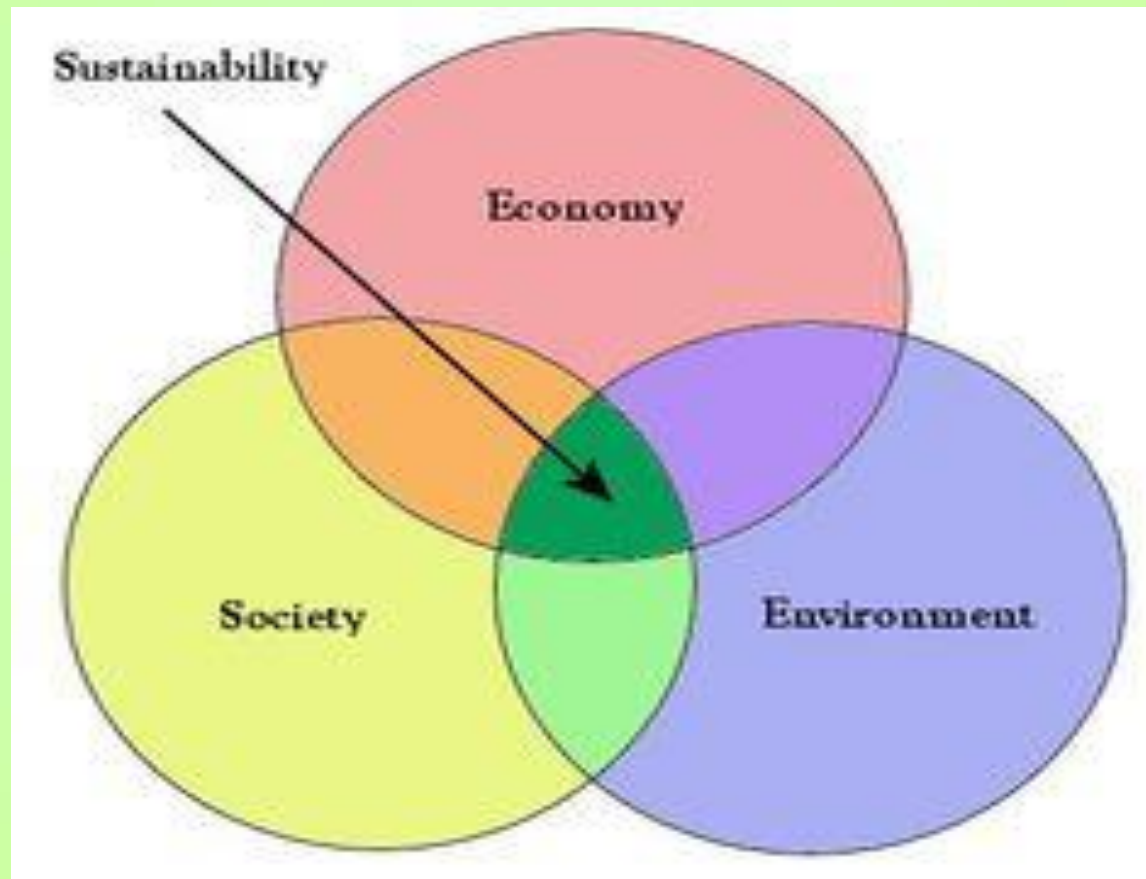
Моделі досягнення сталого споживання та виробництва визнані невід'ємною частиною Порядку денного сталого розвитку на період до 2030 року.

- *Визначені як самостійна мета Порядку денному сталого розвитку.*

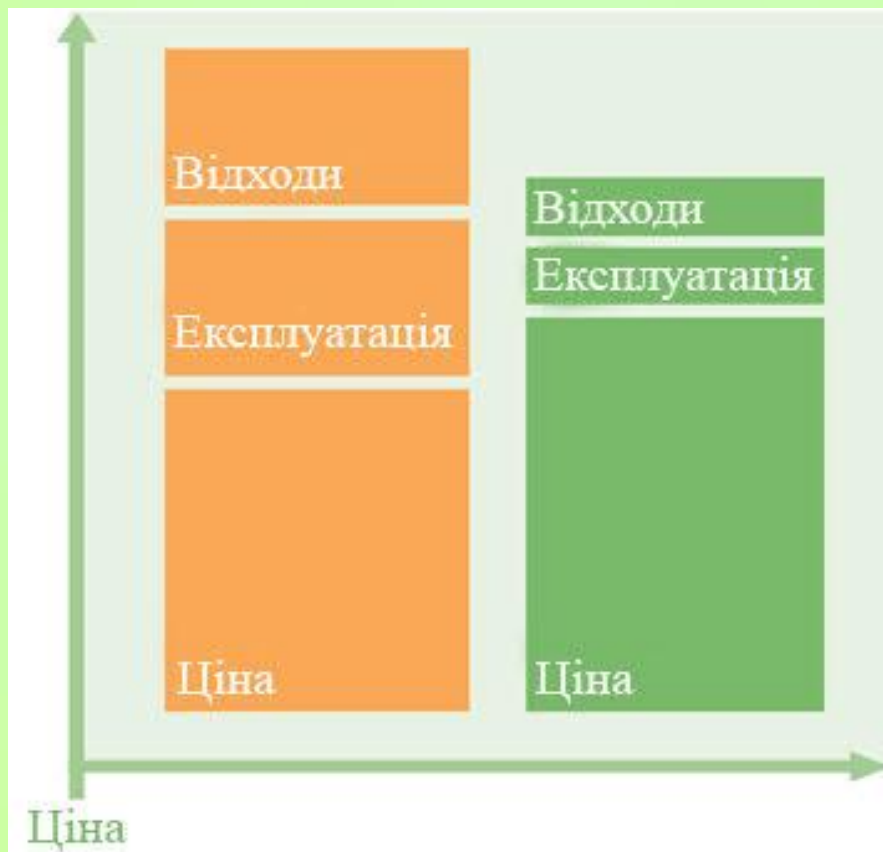
- *Є одними із центральних елементів багатьох з 17 цілей і 169 завдань, затверджених в Порядку денному.*

Ефект від запровадження сталих державних закупівель

Запровадження поняття «ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ»

Наяність необхідної політичної підтримки є рушійною силою

Стан розробки

- 10-річна програма зі сталого споживання та виробництва ЮНЕП (10YFP)

<http://www.unep.org/10yfp/Home/tabid/133135/Default.aspx>

- Підрозділ сталого розвитку на базі Кембриджського університету

<http://www.sduhealth.org.uk>

- Ініціатива ООН з питань сталих закупівель в секторі охорони здоров'я (SPHS)

<http://iiattsphs.org>

- Міжнародна мережа з питань харчування в містах

<http://www.iufn.org>

Виклики для запровадження сталих державних закупівель в Україні

Відсутність:

- чітких рамкових умов в національному законодавстві та електронній системі публічних закупівель ProZorro;
- механізмів функціонування та запровадження моделі сталих державних закупівель на галузевому, міжгалузевому та регіональному рівнях;
- застосування поняття «життєвого цикла продукта» в процесі закупівель;
- цілеспрямованого підходу імплементації законодавства України до законодавства ЄС в контексті виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Можливі шляхи розв'язання

- провести аналіз нормативно-правової бази з питань державних закупівель та визначити можливості для запровадження сталих державних закупівель в Україні;
- провести аналіз законодавства іноземних країн, які активно використовують СДЗ (країни-члени ЄС, Японія, США та інші), та визначити прийнятний для України досвід, а також формат його застосування;
- провести аналіз ринку для виявлення пріоритетних та найбільш прийнятних продуктів та послуг для запровадження критеріїв СДЗ;
- дослідити механізм функціонування та запровадження моделі сталих державних закупівель в інших країнах та за результатами аналізу надати теоретико-методичне обґрунтування застосування сталих державних закупівель в Україні на галузевому, міжгалузевому та регіональному рівнях;
- визначити інструменти та важелі для застосування механізмів регуляторного впливу на політику СДЗ, в тому числі застосування поняття «життєвого циклу продукту» в процесі закупівель;
- розробити пропозиції до національного плану дій щодо запровадження СДЗ;
- надати пропозиції до проекту Стратегії сталого розвитку України в частині запровадження сталих державних закупівель;
- визначити механізми державного регулювання змін в політиці закупівель в Україні, в частині розширення можливостей для застосування сталих державних закупівель;
- розробити план інформаційно-просвітницької діяльності щодо розширення можливостей та розвитку потенціалу щодо запровадження СДЗ.

Можливі шляхи розв'язання

- Детальніше про сталі закупівлі на сайті «Стале споживання ↔ виробництво» в розділі «Сталі закупівлі»: <http://www.stale.org.ua/>

Питання до самоконтролю?

- Що таке сталі державні закупівлі?
- Які переваги сталих державних закупівель?
- Які виклики у запровадження сталих державних закупівель?